

КАРЛОВСКОТО ЖЕНСКО ДРУЖЕСТВО „ВЪЗПИТАНИЕ“

1871 г. във Връзка със строежа на девическото училище Маришка Герова (родена в Карлово), Анна Пулиева и Анастасия Райнова обикалят града месец и половина, за да съберат доброволни помощи, неволно пропуснали къщата на Възрастна бедна жена, тя се наскърбила много, и когато мисията се върнала обратно при нея, старицата извадила не само пригответите за гар чорапи, но и 5 гроша, които била скъмала⁷. Всичко това говори, че женското дружество обхваща на широка демократична основа различни слоеве жени - млади и стари, неграмотни и образовани, бедни и заможни.

Дружеството полага изключителни грижи за библиотеката в дружествения салон. Библиотекар и помощник библиотекар се грижат за наличните книги. При посещението си в Карлово през 1871 г. мис Ивенс - английска мисионерка, е впечатлена от чистотата на карловските къщи и с вкус подредените цветни градини. Остава приятно изненадана от дейността на женско дружество „Възпитание“ и констатира високото ниво на карловката, и че в културно отношение тя изпредварила жените от много други големи градове. Мис Ивенс посещава и „образцовите женски училища и читалището на женското дружество „Възпитание“⁸ и остава твърде доволна. В писмо до съпруга си мис Ивенс пише: „Карловката е идеална гражданка, мила съпруга, добра и нежна майка и трудолюбива домакиня. Такава жена може да се разгда само там където въздухът вечно е напоен с аромата на розите и където общият лозунг е „в постоянството е успеха“⁹. Снабдяването на библиотеката на женското дружество с книги и периодични издания е ставало чрез закупуване на част от тях, други се получавали като подарение от читалища, редакции и частни лица.

Основна част от цялостната културно-просветна дейност на женското дружество „Възпитание“ е лекционната, която се посещава не само от организирани членове, но и от много граждани, което значително допринася за умственото им развитие. Наред с това дружеството се стреми да привлече по-широк кръг жени, обсъждащи различни въпроси - от положението на жените, историята на българския народ и държава, до хигиената, храненето и отглеждането на децата. Сред лекторките се изявяват Ека Попова, Богдана Хитева, Евгения Бояджиева, канят се и членове на Ученолюбивата дружина. Всеки неделен ден се уреждали сказки на различни теми - за делото на Кирил и Методий, за църковния въпрос и гр.

Женското дружество активно се включва в подготовката и осъществяването на театралните представления в града, дело на Ученолюбивата дружина. С помощта на женското дружество, Кина Василева - ръководителка на курса по ръкodelie в девическото училище, ушива роклите за пиеците „Геновефа“ и „Иванко“¹⁰. На представлението присъствали и местните турски първенци, начело с мюдюрина.

Благотворителността на женското дружество не загърва. През 1876 година се събират помощи за пострадалите жители на град Клисура. На 14 декември 1876 година в Карлово пристига леди Емили Странгфорд - съпруга на Виконт Пърси Уйлямс Странгфорд - аташе и секретар на английското посолство в Цариград, който подкрепя българите по време на църковно-националната борба. Той умира през 1868 година, но тя продължава да се интересува от съдбата на българския народ. Леди Странгфорд купува голяма къща и обзавежда 50 легла, където били настанени пострадалите и болни клисурци, а през Освободителната война и руски войни. За обслужване на болницата бил назначен персонал от англичани, г-р Стоокър и двама санитари. През 1877 г. леди Странгфорд е тържествено посрещната от членките на женското дружество и граждани. Евгения Бояджиева произнася словото „Да живей леди Странгфорд“. В труда си „История на женското дружество „Възпитание“ - Карлово Ана Кузманова разкрива признателността и любовта на карловската общественост към леди Странгфорд. Женското дружество взема мерки да ѝ бъде направен подарък за спомен. С това се